

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

УДК 591.471.34:599.742.11

**БІОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕЯКИХ СКЕЛЕТНИХ
СТРУКТУР ПЛЕЧЕВОГО СУГЛОБА ТА ТРИГОЛОВОГО М'ЯЗА
ПЛЕЧА ПРЕДСТАВНИКІВ РОДИНИ ВОВЧИХ**

Мельник О.О., кандидат ветеринарних наук, доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ*

Питання будови скелетних та м'язових структур плечового суглоба хребетних взагалі та ссавців зокрема давно цікавить багатьох дослідників. Однак, незважаючи на це воно залишається одним з маловивчених питань порівняльної анатомії та біоморфології. Це є причиною того, що ряд особливостей будови структурних елементів плечового суглоба ссавців не отримав свого функціонального пояснення.

Тип опори і спосіб пересування тварин накладає певний відбиток не лише на характер будови кінцівок (пропорція ланок, форма суглобових поверхонь, рельєф кісток) але і на форму і будову м'язів. В цьому контексті науковий інтерес представляє лопатка, як проміжна ланка між тулубом і вільною грудною кінцівкою та триголовий м'яз плеча, як найбільш потужний м'яз не лише плечового суглоба, але й вільної грудної кінцівки.

Так, у досліджених представників родини вовчих (шакал – *Canis aureus*, вовк – *Canis lupus*, свійський собака – *Canis familiaris*, звичайна лисиця – *Vulpes vulpes*, корсак – *Vulpes corsac*) у будові лопатки є багато подібних рис. У шакала, вовка та свійського собаки предостаня ямка вужча ніж заостна, а у звичайної лисиці та

корсака предостна ямка рівна заостній. Краніальний кут заокруглений, він особливо сильно заокруглюється у звичайної лисиці та корсака. Каудальний край лопатки у шакала, вовка та свійського собаки дещо потовщений, а в ділянці шийки лопатки переходить у пірамідальний горбок. У лисиці та корсака каудальний кут дещо витягнутий у вигляді зубця, спрямованого каудально. У вовчих шийка лопатки слабо виражена. Ость лопатки виражена, а в дистальній частині має невеликий, каудально спрямований, заакроміальний відросток. Акроміон досягає рівня суглобової западини. Коракоїдний відросток слабо виражений. Суглобова западина овальної форми.

Триголовий м'яз плеча у ссавців займає весь трикутний простір усередині кута плечового суглоба між лопаткою, плечовою кісткою та ліктьовим відростком ліктьової кістки. Найбільш потужна його частина називається довгою голівкою, дві інші частини, залежно від своєї топографії – латеральною та медіальною голівками. Усередині м'яза між трьома голівками лежить додаткова голівка.

Дослідження триголового м'яза плеча проводилися на фіксованому 10-%-му розчині формаліну трупному матеріалі від представників родини вовчих, а саме: вовк *Canis lupus*, свійський собака *Canis familiaris*, песець *Vulpes lagopus* та лисиця *Vulpes vulpes*.

У досліджених вовчих (вовк, свійський собака, песець, лисиця) довга голівка починається від середини каудального краю лопатки і закінчується на дорсальній поверхні ліктьового горба. Латеральна голівка починається від латеральної поверхні ліктьового горба, а медіальна бере свій початок від медіальної поверхні шийки плечової кістки та закінчується на медіальній поверхні ліктьового горба. Додаткова голівка у досліджених представників даної групи починається від каудальної поверхні шийки плечової кістки та закінчується на краніо-проксимальній поверхні ліктьового горба.

На особливості будови скелетних структур і м'язів плечового суглоба основний вплив спричиняє їх розташування, зокрема розташування лопатки на тулубі. Тобто вони залежать від пози тварини (постановка кінцівок, кути суглобів, тощо).

Виходячи з отриманих результатів досліджень можна зробити висновок – чим вертикальніше лопатка розташовується відносно осі хребетного стовпа, тим вище піднімається зона фіксації довгої голівки на каудальному краї лопатки, що у свою чергу пов'язано зі статичною функцією грудної кінцівки.